Թիւ 12. "Այնին մէջ չըսուի — *Քարոզեաց զաւաքեալս, այլ ըսուի՝ Քարոզեաց զաւաքեալն:*

Արդէն վերը նշանակեցինք որ ոչ "զաւաքեալս,, ընթերցուածնոչ ալ "զաւաքեալն,,, հարազատ ընթերցուածն է: Սակայն ան ժամանակները Հոմ՝ քննութեան առեն ուրիշ ընթերցուած չունէր առջեւը՝ բայց եթէ ան երկուքը, անոր համար անոնցմէ մէկն ընտրելու առեն՝ հարկաւ ընտրից ան՝ որն որ գոնէ ուղիղ իմաստ մ'ունէր: Այլ հարազատ ընթերցուածն բուն պրշաղրաց՝ ինչպէս յոյն բնագիրն ալ կ'ապացուցանէ, է յաւաքեալն:

Դարձեալ Թիւ 11. "Ըսուի Աստուծոյ Հօրէ Միածին այս ինքն յէութենէ Հօր հապա ըսուի Աստուծոյ Հօրէ ընտրեալ բան զամենայն յարիւնաւանս:,,

Յուսամանալու ենք որ վեր սոյն փոփոխութեան պատճառը չենք կրցած իմանալ: Մի կրնայ գտնել թէ ան առեն վերոյիշեալ թարգմանը՝ որն որ Հայերէնագէտ մըն էր անտեղեակ, ինչ կասկած հանած է քննչաց առջեւ՝ Հայերէն բառերուն նկատմամբ: Թերեւս զլխաւոր կասկածը *հոմիսիոն* բառին վրայ բլլայ, որն որ մեր ամենէն յաճախ, ամենէն անմեղն է եւ ամենայն կերպով եւ նշանակութեամբ ուրիշ որ եւ իցէ բառէ աւելի Յունաց οὐσία եւ Լատինացոց substantia կամ essentia բառին կը համապատասխանէ:

Ըս փոփոխութեամբ սա եղած է որ Նիկիոյ Հանգանակին եւ անկէ յառաջ եկած Հանգանակաց մէջ (նոյն իսկ Աթանասեան բառածին մէջ) գտնուած τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ Πατρός — *այս ինքն յհոմիսիէ Հօրէն առ՝* փոխանակած է Կ-Պոլսոյ Հանգանակին πρὸ πάντων τῶν αἰώνων — *նախ քան զամենայն յաւիտեանս,* զորն որ փառաբանութեան մէջ ("Լոկ մեք փառաւորեացուք,, եւայլն) արդէն ունէինք: Ինչպէս էր որ մեր Հանգանակին իրրեւ Նիկիական-Աթանասեան ունենար ան "այս ինքն յէութենէ Հօրէ,,: Նիկիայ ան յաւելուածներէն մէկն է՝ զորոնք Նիկիոյ Հարք Հանգանակին մէջ ըրին՝ որպէս զի Արիանոսաց առջեւ ամէն փախուստ գոցեն [1]:

Յայս վայր եղած խորհրդածութիւններէն երեւացի կ'երեւայ առաջարկել քանի մը բան մեր Հանգանակին նկատմամբ: Այս ինքն՝

1. Վերաքննելով ինչ ինչ շեղումն հիմնական Հայերէն բնագրին մէջ՝ համեմատ պրշաղրաց՝ յունական բնագրին առաջնորդութեամբ:
2. Փոխել տալուն տեղը գտնել քանի մը թօթափուած մասերը՝ դարձեալ ըստ ձեռագրաց եւ ըստ յոյն բնագրին:

[1] Տես "պատմ. տիեզերական ժողովոց արեւելեայց: Հ. Պ. Յովնան. Վիեն. 1847: